UNIVERSITATEA DE STAT DIN MOLDOVA
FACULTATEA DE DREPT
ȘCOALA DOCTORALĂ DE ȘTIINȚE JURIDICE

C.Z.U: **341.1/8.340.13(043.2).**

ANDREI PETRE

IZVOARELE AUXILIARE ALE DREPTULUI INTERNAȚIONAL PUBLIC

Rezumatul tezei de doctor în drept

552.08 – Drept Internațional și European Public

Autor: _____ Andrei Petre

Conducător de doctorat: _____ Nicolae Osmochescu prof. univ. dr .

Comisia de îndrumare: _____ Arhiliuc Victoria, prof. univ, dr. hab. în drept
_____ Sârcu Diana, conf. univ., dr. hab. în drept
_____ Zamfir Natalia, conf univ., dr. în drept

CHIȘINĂU, 2023

Teza a fost elaborată în cadrul Școlii Doctorale de Stiințe Juridice, Universitatea de Stat din Moldova

Componența comisiei de doctorat:

Președinte: BALAN Oleg, doctor habilitat în drept, profesor universitar, Universitatea de Stat din Moldova

Conducător de doctorat: OSMOCHESCU Nicolae, doctor în drept, profesor universitar, Universitatea de Stat din Moldova

Referenți oficiali:

FUEREA Augustin, doctor în drept, profesor universitar, Universitatea „N. Titulescu”, București

ZAMFIR Natalia, doctor în drept, conferențiar universitar, Universitatea de Stat din Moldova

CAUIA Alexandru, doctor în drept, conferențiar universitar, Universitatea Liberă Internațională din Moldova

Secretar științific: MIHAILOV Tatiana, doctor în drept, Universitatea de Stat din Moldova

Susținerea va avea loc la _____

_____

Rezumatul a fost expediat la _____

Teza de doctor și rezumatul pot fi consultate la biblioteca Universității de Stat din Moldova și pe pagina web a ANACEC (www.cnaa.md)

Secretar științific al Comisiei de doctorat _____ Mihailov Tatiana, doctor în drept

Autor: _____ Andrei Petre

© Petre Andrei, 2023

CUPRINS

I. Actualitatea si importanta temei abordate……...……..4

II. Scopul si obiectivele tezei……..……..9

III. Prezentarea metodologiei de cercetare……..10

IV. Descrierea situatiei in domeniul de cercetare…….10

V. Noutatea si originalitatea stiintifica a tezei …….12

VI. Importanta teoretica a tezei si valoarea ei aplicativa…….13

VII. Aprobarea rezultatelor ……..15

VIII. Compartimentarea tezei……..16

IX Concluzii generale si recomandari…….18

X Bibliografie…….23

XI Activitatea stiintifica-seminarii ,conferinte,simpozioane,publicatii…..28

XII Adnotari……..30

I. Actualitatea și importanța temei abordate

Teza de doctor intitulată „*Izvoarele auxiliare ale dreptului international public*” prezintă o importanță deosebită deoarece am urmărit ca în cadrul ei să abordez un element nou, în dreptul internațional și anume religia ca fiind un element dinamizator pe arena relațiilor internaționale și nu în ultimul rând un factor cu o puternică influență în materia izvoarelor auxiliare ale dreptului internațional public.

Acum mai mult ca oricând într-o lume a globalizării și secularizării, a laicizării forțate, religia trebuie să fie acel far călăuzitor, pentru omenire, acea lumină divină în interiorul conștiinței umane prin intermediul căreia lumea să reconstruiască propriul Ego spiritual și litera valorilor morale cu orientare hristocentrică și eclesiofilă.

Actualitatea tezei constă tocmai în abordarea reală a unor teme si agită atât lumea eclezială cât și lumea laică.

Nu am putut să nu abordez cel mai important subiect al dreptului internațional și anume statul, precum și raportul lui cu biserică. Raportul dintre stat și biserică trebuie să fie unul de coordonare. Statul răspunde de bunăstarea materială a individului, iar biserica răspunde de progresul spiritual al turmei lui Hristos.

Coroborând până acum cele enunțate putem spune că statul este cel îndrituit să asigure cadrul legislativ privind funcționarea cultelor religioase, iar biserica este instituția de sorginte divino - umană ce are obligația de a asigura o bună dezvoltare spirituală a individului cu reverberații pozitive în societate.

Mai mult ca oricând umanitatea clamează drepturile și libertățile fundamentale ale omului. Oare biserica poate ca instituție să se sustragă de la aceste probleme care se pare că sunt mai actuale ca oricând? Nicidecum ! Ba mai mult biserica trebuie să abordeze o atitudine avangardistă să promoveze atât drepturile și libertățile fundamentale ale omului cât și îndatoririle față de Dumnezeu și societate.

Tocmai de aceea am considerat că dreptul internațional al drepturilor omului trebuie privit și prin prisma religioasă.. Am trecut drepturile omului prin filtru juridico – biblic nuanțând personalitatea umană și raportul ei cu legea divină și legile internaționale, drepturi respectate cu acurateţe în Biblie și tratate internaționale.

În continuare pornind de la ideea că biserica și religia nu trebuie să fie două noțiuni izolate pe arena internațională, am inserat în cadrul tezei de doctorat problema concordatului care l-am apreciat ar fi o varietate a tratatului internațional.

Concordatul este o formă de tratat încheiat de Sfântul Scaun cu anumite țări în care se

stipulează drepturile și îndatoririle bisericii catolice din țara respectivă în raport cu Vaticanul

Prin concordat biserica se plasează în sfera dreptului internațional ca o instituție din cadrul unui stat care în virtutea autonomiei sale poate să își dezvolte relații internaționale cu celelalte biserici consfințite prin tratate ce fac parte din ordinea juridică internațională.

O altă dimensiune a relațiilor internaționale în plan religios o reprezintă diplomația ecleziastică.

Consider că diplomația interbisericească constituie pilonul principal în cadrul relațiilor internaționale în plan religios. Tocmai de aceea am abordat relațiile diplomatico - teologice la nivel mondial pentru mai multe paliere. Relațiile dintre ortodoxie și anglicanism, vechi - catolici, relațiile cu biserica veche orientală, cu romano - catolicismul, cu luteranii, cu reformații.

Prin intermediul diplomație ecleziale biserica devine o voce ascultată și o forță spirituală de necontestat și în speță, religia constituie un subiect de interes general internațional.

În continuare am plasat elementul religios ca fiind în plan internațional unul fundamental de natură identitară făcând totodată o corelație între religie și elementul conflictogen. Religia și Științele juridice sunt într-o dependență continuă, dreptul și religia sunt înrudite conceptual, metodologic, instituțional și profesional. Religia este credință, demnitate și mod de viață. Dreptul și religia există într-o interacțiune dialectică. Uniunea Europeană încurajează principiul „*unității în diversitate*" recunoscând prevalența dreptului intern în raport cu entitățile religioase atâta timp cât nu se excede cadrul legislativ internațional concretizat în tratate și convenții. Pluralismul religios presupune neutralitatea statului și protecția împotriva discriminării. Conflicte religioase sunt și conflicte de natură identitară caracterizate prin dualism.

Religia privită în istorie este și un factor al păcii dar și un contribuitor generos al urii, a războiului, idei reflectate în texte, imagini, percepții proviolență. Intoleranța religioasă impunere recursul la formule de deradicalizare concretizate în discursuri umanitare, seculare de tip occidental sau recursul la liderii religioși. În relația religie - conflict adeseori întâlnim ideea legitimității războiului, al *„războiului agreat"* ca expresie a promovării pacifismului, cu alte cuvinte religia poate fi atât un factor pacificator dar și unul conflictogen.

Actualitatea și importanța tezei rezidă și în faptul că religia este un factor determinant chiar și în dreptul internațional umanitar, în dreptul războiului. Cultura și civilizația creștină au avut un rol important în dezvoltarea dreptului internațional în general și a dreptului conflictelor armate în special în toate perioadele istoriei (antichitate - apare tratatul, diplomația și arbitrajul internațional; evul mediu - se dezvoltă dreptul păcii și dreptul războiului, apare arbitrajul pontifical; epoca modernă - apare teoria războiului just. În contemporaneitate s-a pus accent deosebit pe instituția reglementării pașnice a diferendelor cu sorginte adâncă în cuvintele lui

Hristos *„Pacea mea o dau vouă, pacea mea o las vouă*”. Putem caracteriza reglementarea pașnică a diferendelor ca fiind un duel juridic, o purtare a războiului cu alte mijloace.

Războiul este limitat odată cu dezvoltarea dreptului umanitar (dreptul de la Geneva) și al dreptului războiului (dreptul de la Haga). Ideea de sacralitate este interpolată în normele convenționale deoarece orice principiul internațional este sacru (Henry Dumant). Putem spune că porunca din decalog *„Să nu ucizi”* este corelată cu principiul Evangheliei de iubirii.

Cu obiectivitate recunoaștem că au fost și mari gânditori ai bisericii (fericitul Augustin, Toma D′a Quino) care au promovat faimoasa și funesta doctrină *„Arta războiului just*”- un compromis între idealul moral și necesitatea politică, o reflectare a ordinii naturale în ordinea obiectivă. Monarhia și biserica au mai elaborat un concept: *„Armistițiul lui Dumnezeu”* - idee ce interzicea războiul de sâmbătă seara până luni dimineața și în zilele de sărbători creștine.

Religia și morala creștină au stat la baza unui concept important al dreptului internațional umanitar: Etica războiului făcând o introspecție în etică războiului răsăritean. Putem spune că datorită morale creștine moravurile militare au mai fost șlefuite. Corespondentul în extremul Orient al eticii războiului fundamentată pe morala creștină este codul Bushido, cod inițiat de samurai, cu caracter moral prin intermediul căruia s-a reglementat violență. Dar misiunea religie nu s-a terminat aici, deoarece etica militară și valorile morale sunt puse în fața unor mari provocări: terorismul, fundamentalismul religios - un nou flagel al lumii contemporane și atunci ne întrebăm: Dreptul internațional umanitar susținut de morala creștină - Quo vadis ?

Teza de doctor fiind o lucrare cu caracter interdisciplinar trebuie în primul rând relevat faptul că religia dincolo de a fi un sistem, un „modus vivendi”, o ideologie, este prin ea însăși o lege. Dumnezeu încă din momentul creației a dat legi, însăși creația este făurită după o lege - Legea naturii. Apoi au urmat legile date omului ca norme de purtare în raport cu divinitatea și cu semenii.

Prima lege este interdicția de a se înfrupta din pomul prohibit al Edenului, apoi a urmat Legea lui Noe – Legea Noahitică. Dar fundamentul, piatra de temelie a tuturor religiilor civile și religioase o reprezintă *Decalogul* - cele 10 porunci - lege divină universală fundamentală. Și pentru ca decalogul să nu fie doar o lege divină închisă în turn, de fildeș, inaccesibilă și inaplicabilă, s-a reflectat cu acuratețe atât în dreptul intern cât și în dreptul internațional politic. *Decalogul* s-a grefat pe tipologia umană concupiscentă.

Decalogul se corelează cu Dreptul constituțional. Primele porunci din decalog privesc libertatea religioasă (art.29, *Constituția României*), pluralismul religios (art.8, al.1*, Constituția României)*, ca o condiție și o garanție a democrației constituționale. Tot în lumina primelor patru porunci din decalog statul se obligă să devină garantul libertății religioase (art. 30*, Constituția*

României) asigurând totodată libertatea învățământului religios (art.32, al.7, *Constituția României)* În acest sens primele 4 porunci biblice din decalog capătă rezonanță tocmai prin considerarea libertății religioase consfințită la nivelul constituțional. Libertatea religioasă este protejată prin norma penală. (art. 318 *Cod penal* - împiedicarea libertății cultelor).

Prin extensie porunca a 4-a ne plasează în arealul normativ al codului muncii și pe tărâm constituțional (art.38 și art. 39*, Constituția României*) care reglementează timpul de lucru și cel de odihnă.

Porunca a 6-a - să nu ucizi - are reverberații în art.22 din *Constituția României* care reglementează dreptul la viață și la integritatea fizică și psihică a individului.

Extensiv interpretate poruncile 8 și10 arată proprietatea privată statuată constituțional în art.41 și art.135 din *Constituția României*. Porunca *„să nu juri strâmb"* are rezonanță în art.82 al.2, *Constituția României*, art.103, *Constituția României*, dar și în art.85 al.3 - *Codul de Procedură Penală* - jurământul martorului.

O legătură indisolubilă există între *Decalog* și dreptul familiei, concludentă fiind porunca a 5-a. Cinstirea și respectarea părinților este reglementată în art. 93, *Codul familiei*, art.89 *Codul familiei.* De asemenea obligațiile părinților față de copii sunt stipulate în titlul III din *Codul familiei.*

O legătură clară dintre decalog și dreptul penal o reprezintă poruncă *„să nu ucizi."* Porunca a 6-a este statutată în codul penal astfel: infracțiunea de omucidere, art.174 – 179, cod penal; omor (art.174), omor calificat (art.175); omor deosebit de grav (art.176); pruncuciderea (art.177); uciderea din culpă (art.178), determinarea sau înlesnirea omucideri (art.179).

Legat de porunca a 6-a este și păcatul avortului transpus sub formă de infracțiune în art.185 cod penal sub aspectul provocării legale a avortului.

Porunca *„să nu fii desfrânat*" se reflectă în codul penal român prin incriminarea infracțiunilor privind viața sexuală: violul (art.197), act sexual cu un minor (art.198), seducția (art.199), perversiunea sexuală (art.201), corupția sexuală (art.202), incestul (art. 903), hărțuirea sexuală (art.203), prostituție (art.328), proxenetismul (art.329).

Prin intermediul acestei porunci, codul penal incriminează infracțiuni contra familiei: bigamia (art.303) și adulterul (art.304).

Porunca a 8-a „să nu furi" își găsește consacrarea în art. 208, *Cod penal* - infracțiunea de furt poate lua mai multe forme: calificat (art. 209 *Cod penal*), tâlhăria (211 *Cod penal*).

Porunca *„să nu juri strâmb"* are corespondent în codul penal la articolul 260, mărturia mincinoasă precum și pe art. 261, cod penal, încercarea de a determina mărturia mincinoasă.

Porunca a zecea *„să nu poftești nimic din ce este al aproapelui tău*" nu se adresează

faptelor, și doar gândurilor o, actul fiind privit doar din perspectiva aspirațiilor și dorințelor sale neexteriorizate, lăuntrice.

Deci legea este o creație umană, ideea de drept transcede în divinitate. Legea umană este copie a normelor divine absolute. Cu alte cuvinte decalogul constituie temelia tuturor sistemelor juridice ale destinului și condiției umane.

Importanța și actualitatea tezei de doctorat rezidă și în faptul că decalogul ca lege divină fundamentală universală se reflectă și în Dreptul Internațional Public, mai concis porunca „să nu ucizi" se regăsește în dreptul penal internațional. Aici ne vom opri asupra infracțiunilor internaționale: crime de război, crime împotriva umanității și crime contra păcii, care reprezintă prin gravitatea lor un grav pericol în special pentru bazele coabitării națiunilor și statelor.

Crimele de război devin în secolul XX pilon de bază al dreptului penal internațional și sunt condamnabile pe temeiuri morale, etice sau religioase.

Crimele contra umanității în comparație cu infracțiunile de drept comun au trei trăsături specifice: gravitate deosebită, caracter de masă și mobilul săvârșirii lor. Cea mai gravă crimă contra umanității este crima de genocid.

A treia categorie de crime internaționale sunt crimele contra păcii, numite și crime de agresiune în care noțiunea de *„forță*" și *„amenințarea cu forța*" sunt doi piloni principali.

Crima de agresiune este calificată ca fiind „*o crimă împotriva păcii internaționale*". În schimb de la principiul neagresiunii dreptul internațional admite 3 excepții: În caz de autoapărare, în situația popoarelor care luptă pentru independență (împotriva dominației străine) și în cazul aplicării măsurilor de constrângere stabilite de consiliul de securitate al ONU.

În consecință, porunca din *Decalog „să nu ucizi"* se aplică și în Dreptul Internațional Public la nivel global, la scară mai largă deoarece această poruncă vizează un drept fundamental, inalienabil și intangibil al ființei umane - viața. Dumnezeu condamnă atentatul la viața altuia, în speță uciderea dar tot aici trebuie să înțelegem prin extensiune că divinitatea dă poruncă fiecărui dintre noi să trăiască și să apărăm cu orice preț cel mai mare dar pe care fiecare muritor l-a primit - darul vieții. Prin darul vieții omul ca entitate devine o personalitate unica, nesubstituibilă. Fiecare dintre noi fiind în fața lui Dumnezeu cea mai importantă ființă umană.

II.Scopul și obiectivele tezei

Scopul tezei constă în efectuarea unor investigații științifice complexe având drept țel evidențierea problemelor teoretico - practice în materia izvoarelor auxiliare ale dreptului internațional public, implicit în materia religiei ca un fiind un factor sau element dinamizator al dreptului internațional și un posibil izvor auxiliar al acestui domeniu juridic.

Pentru realizarea acestui scop au fost trasate următoarele obiective:

- analiza ideilor, opiniilor, concepțiilor teoretico-științifice expuse în doctrina dreptului internațional public și în lucrările teologice aferente subiectului dezbătut atât în România, Republica Moldova și în străinătate, obiectul de investigare fiind cu precădere izvoarele auxiliare ale dreptului internațional public și religia - element dinamizator și factor de echilibru în cadrul izvoarelor auxiliare cu reverberații pe plan juridic internațional;

- ca urmare a temelor expuse am urmărit definirea elementului religios în cadrul dreptului internațional public;

- stabilirea clară a unui raport dintre religie și Dreptul Internațional Public;

- identificarea caracteristicilor religiei și prin aceasta, plasarea acestui domeniu neologic în cadrul dreptului internațional;

- rezervarea modalităților de stabilire a importanței religiei în cadrul dreptului internațional public precum și rolul ei în acest domeniu.

- identificarea actelor normative interne și internaționale precum și a totemurilor biblice, canonice patristice și doctrinare teologice care pot include în sfera izvoarelor auxiliare religia, bineînțeles ne eludând și neaccidentând cadrul normativ internațional în materie, precum și practica internațională.

- definirea unor idei ce privesc raportul dintre religie și dreptul internațional: Regim constituțional al cultelor, drepturile omului filtrate religioase și juridice, concordatul ca varietate a tratatului internațional, diplomația eclezială, regimul legislativ și financiar al cultelor în plan internațional;

- abordarea conceptului de legalitate și legitimitate a religiei cu tangență și intruziune în Dreptul Internațional Public, abordând normativ, doctrinar, teoretic, conceptuale și practice acest raport;

- evidențierea faptului că religia poate și trebuie să fie în plan internațional, cu precădere în Dreptul Internațional Public un pilon „*sine qua non*" de la care trebuie să pornească multe concepții și în jurul căreia trebuie să graviteze societatea contemporană, ea constituind izvorul moral atât al normelor cutumiar cât și a normelor convenționale. Dacă analizăm, spre exemplu

principiile fundamentale ale dreptului International public (normele de „*Jus cogens*”) vom vedea că ele sunt străbătute de moralitate în primul rând.

Factorul moral, putem spune că stă la temelia tuturor principiilor fundamentale ale dreptului International public, ori moralitatea legilor și a principiilor fundamentale juridice derivă din dreptul divin

III. Prezentarea metodologiei de cercetare

În vederea realizării obiectivelor din teza de doctor au fost utilizate diverse metode de cercetare: istorică, comparativă, logică, literară, sistemică etc.

Spre exemplu prin metoda istorică am abordat problema concordatului ca varietate a tratatului internațional (concordatul cu România) și problemă diplomație ecleziale (relațiile dintre Biserica Ortodoxă și celelalte biserici de-a lungul timpului).

Metoda istorică o mai găsim utilizată în cadrul conceptelor religioase și etice în dreptul internațional umanitar.

Metoda logică a fost utilizată constant pe tot conținutul tezei tocmai pentru a scoate în evidență rațiunea subiectului abordat, adică religia este un element și un factor principal și dinamizator în Dreptul Internațional Public.

IV. Descrierea situației în domeniul de cercetare

Sintetizând materialele științifice studiate în teză am constatat că teoreticienii care au abordat diversele teme religioase de o importanță majoră pentru Dreptul Internațional Public sunt: Pr. Prof. univ. Vlaicu Patriciu, marele gânditor, preot și jurist rus Vladimir Ssoloviov, reverendul John White Junior, pr. prof. univ. doctor Semn Petre, diacon doctor Tomescu Sergiu, pr. prof. univ. dr. Ioniță Viorel, prof. univ. dr. Chifu Lucian, colonel dr. Codiță Dumitru, drd. Ticu Mădălin Savu.

Dintre teoreticienii dreptului internațional enumerăm pe următorii savanți ai domeniului: Prof. univ. dr. Osmochescu Nicolae, Burian Alexandru, Balan Olga, Zamfir Natalia, Sârcu Diana, Dorul Olga, Arhiliuc Victoria, cărturar Vitalie, Pivniceru Mona, ambasador dr. Mătăsaru Preda Aurel, Bolintineanu Alexandru, Năstase Adrian, Aurescu Bogdan, Crețu Vasile, Andronovici Constantin, Miga Beșteliu R.

Acestora iluștrii savanți se regăsesc concepțiile în cuprinsul tezei de doctorat contribuind

la soluționarea problemelor teoretice legate de izvoarele auxiliare ale dreptului internațional public și nu în ultimul rând la identificarea consensului religios ca un factor dinamizator și de actualitate în cadrul dreptului internațional public și nu în ultimul rând ca un posibil izvor auxiliar al dreptului International.

Referindu-ne la factorul religios putem spune că mai este de lucrat pe multiple domenii ale raportului dintre religie și dreptul internațional cum ar fi :

- cadrul legislativ privind cultele religioase ar trebui să fie exprimat mai clar, să fie mai predictibil, nelăsând loc echivocului și ambiguităților, acest lucru contribuind la definirea clară a poziției cultelor din punct de vedere juridic atât în plan intern cât și internațional

- problema drepturilor și libertăților fundamentale ale omului trebuie atât în plan intern cât și internațional să se întemeieze pe valorile religioase morale, acest fapt conferind acestei instituții juridice o legitimitate deplină.

- cultele religioase trebuie să iasă din carapacea proprie, să abandoneze tendințele conservatoare (aici menționez cu menținerea doctrinei proprii care este temelia constitutivă a fiecărui cult), biserica trebuie să se facă auzite pe plan internațional, iar acest lucru nu se poate face decât prin instituția diplomației ecleziale, care conferă deschidere în planul dialogului și a colaborării interreligioase. Comunicarea interbisericească trebuie să fie mai clară, în spiritul fraternității și intercomuniunii creștine.

- trebuie avut în vedere faptul că în general legea civilă internă sau internațională are ca fundament și izvor legea divină. Nu putem să eludăm faptul că religia contribuie la formarea identității și demnității umane.

În teza de doctor am subliniat contribuția factorului religios în domeniul dreptului internațional umanitar, în domeniul dreptului penal internațional. Nu trebuie să uităm faptul că religia constituie în plan internațional un bastion care apără de vicisitudine vremii și de orgolii politice ființa neamului, esența spirituală a popoarelor.

Toate aceste lucruri trebuie trecute prin filtrul juridic internațional, conferind legitimitate și legalitate factorului religios dar și competențe amplificate.

V. Noutatea și originalitatea științifică a tezei

Noutatea și originalitatea științifică a tezei rezidă în evidențierea, investigarea și cercetarea în detaliu a unor teme religioase cu incidență și importanță covârșitoare în sfera internațională și anume:

1. Cadrul juridic al funcționării cultelor religioase

2 Poziția statului în raport cu biserica precum și poziția bisericii în raport cu statul.

3 Abordarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului atât din punct de vedere interconfesional cât și din punct de vedere juridico-biblic.

4 Abordarea sferei diplomației ecleziale - factor determinant în cadrul dreptului internațional public - atât prin prisma convențiilor bisericești internaționale (concordatul) cât și în lumina relațiilor interbisericești ca o reflectare a comuniunii diplomatice frățești întemeiate pe învățătura lui Hristos care a poruncit „ca toți să fie una”.

5 Actualizarea religiei în plan internațional privită atât ca element pacificator cât și ca element conflictogen.

6 Contribuția religiei în planul dreptului internațional umanitar, în sfera dreptului intern cât și influența și incidența sa în Dreptul internațional penal.

7 Concluzionând prin extensiune putem spune că elementul religios îl găsim în Dreptul Internațional Public în următoarele:

a. Religia este factorul moral ce stă la baza principiilor dreptului internațional public.

b. Biserica este o instituție divino - umană care influențează statul în activitatea sa cu precădere legislativă cât și populația ca element constitutiv al statului.

c. Biserica ca instituție autonomă aduce un plus valoare prin actele internaționale încheiate în domeniului dreptului internațional al tratatelor (spre exemplu a se vedea Concordatul)

d. Religia constituie un susținător ardent și un vector important în promovarea și apărarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, biserica fiind o instituție fundamentală și de prim rang prin sorgintea sa divină în domeniul dreptului internațional al drepturilor omului - atât în vreme de pace cât și în vreme de război - dreptul internațional umanitar.

e. Biserica prin relațiile diplomatico - teologice constituie un factor important în dreptul diplomatic, pacificator și un promotor al păcii și al diplomației în spiritul comuniunii și al bunelor relații interbisericești, relații ce pot constitui un model de urmat în diplomația politică, economică, și culturală.

f. Ca promotor și apărător al dreptului suprem al vieții, biserica este și trebuie să fie

factori importantă în domeniul dreptului internațional al mediului. Apărând mediul apărăm viața și implicit omul – centrul universului.

g. Religia, prin poruncă *„să nu ucizi”* apără viața, fiind în același timp un vector important în dreptul internațional penal fiind faptul că interzice crima ca păcat, incriminat și în acest domeniu prin înfierarea la nivel mondial a crimelor contra păcii, contra umanității și a crimelor de război.

h. În cadrul instituției soluționării pașnice a diferendelor internaționale, religia poate fi un fenomen doctrinar prin intermediul ideologic pacifiste ce își are izvorul în Hristos *„Pacea mea o dau vouă, pacea mea o las vouă*”.

Problema stiintifica solutionata constă în elaborarea suportului teoretic și practic de identificat, în premieră a unor concepte și probleme noi în material raportului dintre religie și Dreptul Internațional Public.

Prin prezentarea completă și în detaliu, prin prisma obiectivității a realităților din acest domeniu problema științifică soluționată și pronunțată în teza de doctor nu trebuie să rămână doar la stadiul teoretic, trebuie să capete și valențe practice reglementând aspectul conceptual și plastic raportul și locul factorului religios în sistemul dreptului internațional public conferind sistemului juridic internațional un fundament solid ce își are originea în izvorul suprem al dreptului. Dumnezeu - precum și valențele religios morale ce îi pot întări legitimitatea și legalitatea, , implicit conferind sistemului juridic internațional un loc binemeritat iar raportul cu sistemele juridice , totodată contribuind și la perfecționarea și eficientizarea sistemului dreptului internațional public.

VI. Importanța teoretică a tezei și valoarea aplicativă

Teza de doctor comportă o valoare teoretico - practică prezentând interes atât în domeniul doctrinei dreptului internațional public cât și în domeniul teologic. Teza are aplicabilitate în ambele domenii și poate genera conceptual - teoretic chiar un cadru legislativ și doctrinar inovator. Îmi plan teoretic prezenta teza de doctor constituie o lucrare cu caracter inovator, cu reverberații practice în temeiul suportului științific prezentat. Putem spune că teza este o lucrare de pionier în domeniul dreptului internațional public în materia raportului dintre religie și sistemul juridic internațional. Doctrina, ideile, conceptele, abordările și argumentele din teză sunt conforme cu ideile și concepțiile unanim recunoscute atât în domeniul dreptului International public cât și în sfera ideologiei, aceasta neintrând în coliziune nici cu doctrina dreptului nici cu doctrina teologică.

Cu alte cuvinte avem certitudinea că teza de doctorat a constitui un suport științifico-metodologic atât pentru mediul academic al dreptului cât și pentru mediul academic teologic. Ea poate fi folosită cu succes la cursurile de seminar, aducând în atenția discipolilor probleme noi, altele decât cele studiate clasic subiecte care pot incita interesul și pot genera idei creative, contribuind totodată la cizelarea și formarea spirituală a auditoriului prin prisma procesului de brainstorming

Se deduce din însăși temele abordate care ridică probleme de ordin actual în domeniul juridic internațional cât și în domeniul teologică.

În domeniul practic, importanța tezei este relevantă prin însăși lipsa unei astfel de lucrări. În baza polemicii științifice realizate sau expuse evidențiat idei noi, concepții novatoare, argumente pertinente și solid generând direcții creative de investigare a temelor prezentate în materia dreptului internațional public cât și în sfera teologiei. Teza poate constitui un fundament, un punct de plecare ale relațiilor dintre biserică și stat pe plan intern, cât și un suport al identificării elementului religios în sfera dreptului internațional public.

Ideea generatoare a tezei este că religia să aibă o influență cât mai mare în domeniul dreptului internațional public, conferindu-i valențe religios morale. Considerăm utile rezultatele tezei de doctorat în procesul de instruire și formare științifică a studenților din cadrul facultăților de drept și a facultăților de teologie, dar nu în ultimul rând și pentru practicienii din ambele domenii.

Referindu-mă la slujitorii sfintelor altare, actuala teză de doctor foarte fi un fundament științific care trebuie să depășească limitele conservatorismului, ale gândirii și concepțiilor inactuale.

Prin această abordare, nealterând bineînțeles doctrina teologică, biserica poate și trebuie să devina un avanpost al gândirii evolutive, al înnoirii în duhul evanghelică și o împlinire implicită a poruncii „*Voi sunteți Lumina lumii”.*

În teza de doctor au fost analizate materialele științifice atât din domeniul juridic cât și din domeniul teologic care au abordat teme de interes major cum ar fi: cadrul legislativ al cultelor, statul în raport cu biserica, drepturile omului filtrate interconfesional, biblic și juridic, concordatul ca formă a tratatului internațional, diplomația interbisericească, influența factorului religios în dreptul internațional umanitar, în dreptul intern dar și în Dreptul Internațional Public în general, cu precădere în dreptul internațional penal, influența factorului religios identitar în raport cu factorul conflictogen.

Au fost elucidate și aspectele mai nuanțate, toate acestea în ideea clarificării unor aspecte de interes general și actual atât în domeniul dreptului internațional public cât și în sfera teologiei.

Rezultatele științifice din teza de doctor pot fi aplicate în procesul de instruire și formare științifică a studenților și masteranzilor din cadrul facultăților de drept cât și din cadrul facultăților de teologie, acum și în unificarea și uniformizarea unor opinii doctrinare atât pe tărâm juridic internațional cât și teologic

VII. Aprobarea rezultatelor

Temele abordate în cadrul tezei sunt formulate și elaborate astfel:

1. Izvoarele auxiliare ale dreptului internațional biblic - Conferința Națională cu participare internațională „*Integrare prin cercetare și inovare"* 8 -9 noiembrie 2016.

2. Dreptul tratatelor. Concordatul - O varietate a tratatului internațional. Conferința științifică națională cu participare internațională. Integrare prin cercetare și inovare, USM 9 - 10 noiembrie 2017

3. Dreptul internațional al drepturilor omului. Abordare juridico - biblică. Simpozionul științific internațional. Personalități și evenimente marcante din viața spirituală a spațiului Pruto - Nistrean și a vecinilor săi în secolul XIX – XX, USM, 24 - 25 noiembrie 2017, Chișinău.

4. Normele dreptului internațional public. Izvoarele dreptului. Conferința Internațională, Dreptul și justiția într-o epocă a provocărilor, 24 octombrie 2016 Iași, România.

5. Concepte religioase, culturale și epice în dreptul internațional umanitar. Conferința științifică națională cu participare internațională, Integrare prin cercetare și inovare. USM. 8 - 9 noiembrie 2018.

6. Decalogul - legea divină universală. Reflecții normative și doctrinare în dreptul intern și în Dreptul Internațional Public.

Conferința internațională „International conference the fathers on the Bible of tank Râșca Monastery 3th - 7th September 2018. The fathers on third Temptation of Jesus in Matei 4:8-1, 3 - 7 septembrie 2018, mănăstirea Râșca, Suceava, publicat în Studia Universitatis Moldaviae.

7. Aspectele juridice și financiare privind cultele religioase în Europa - publicat în Revista Națională de Drept numărul 6 //2016, Chișinău și în Revista Candela - anul 25, numărul 7 - 8 iulie - august 2016 - Arhiepiscopia Sucevei și Rădăuților - România

8. Regimul constituțional al cultelor în Uniunea Europeană. Revista Candela anul 25 numărul 11 - 12, noiembrie - decembrie 2017, Arhiepiscopia Sucevei și Rădăuților - România

9. Statul subiect primar al dreptului internațional public și biserica instituție divino - umană. Publicat în revista Candela, anul 26, numărul 3 - 4 martie - aprilie 2018, Arhiepiscopia

Sucevei și Rădăuților - România.

10 Dreptul internațional al drepturilor omului. Abordare interconfesională. Publicat în Revista Candelă, anul 26 numărul 5 - 6 mai - iunie 2018, Arhiepiscopia Sucevei și Rădăuților - România.

11. Diplomația eclezială. Publicat în anuarul Universității „Petre Andrei" din Iași, România, tomul 16, decembrie 2017

12. „ Religie, lege și violență - o abordare conceptuală tridimensională. Publicat în Revista Studia Universitatis Moldaviae".

13. Dreptul internațional al mediului - grija bisericii față de mediul ambiant, în coautorat cu doamna profesor universitar doctor Natalia Za

VIII **Compartimentarea tezei**

Introducerea relevă importanța și obiectul investigării și cuprinde următoarele:

1. Actualitatea și importanța temei abordate.
2. Scopul si obiectivele tezei
3. Prezentarea metodologiei de cercetare
4 .Descrierea situației in domeniul de cercetare
5. Noutatea și originalitatea științifică a tezei.
6,.Importanta teoretica si valoarea aplicativa a tezei
7 Aprobarea rezultatelor
8 Sumarul capitolelor tezei

În capitolul *I„ Reflecții teoretice si normative cu privire la impactul religiei asupra Dreptului International Public"* am analizat lucrările științifice la subiectul tezei, accentul căzând pe analiza materialelor cât mai recente, astfel au fost supuse cercetării lucrările următoarelor autori: Osmochescu Nicolae, Burian Alexandru, Balan Oleg, Zamfir Natalia, Sircu Diana, Dorul Olga, Arhiliuc Victoria, Gamurari Vitalie, Bolintineanu Alexandru, Năstase Adrian, Aurescu Bogdan, Geamănu Grigore, Pivniceru Mona, Vlaicu Patriciu, John White Junior, Slabu Petre, Ioniță Viorel, Codița Dumitru, Savu Ticu Mădălin, Tomegea Sergiu, Crețu Vasile, Preda Mătăsaru Aurel, Andronovici Constantin, Chifu Lucian, Miga Beșteliu Raluca, precum și acte normative internaționale incidente.

Am abordat doctrina în lumina statutului CIJ cu trimiteri la practica instanțelor internaționale, actele interne ale organizațiilor internaționale și ale statelor. În finalul capitolului

am abordat câteva hotărâri ale instanțelor internaționale și aspecte despre Curtea Internațională de Justiție și organizarea acesteia, precum și contribuția curții asupra Dreptului Internațional.

Finalmente am abordat impactul religiei în materia izvoarelor auxiliare al dreptului Internațional Public, dovedind că religia poate fi și este la rândui un izvor auxiliar al dreptului Internațional Public.

Ca urmare a analizei efectuate au fost scoase în evidență opiniile și concepțiile principale cu incidență majoră în problemă științifică abordată în teză.

În capitolul II *„Drepturile si libertățile fundamentale ale omului o abordare tridimensionala juridica internațională și religioasa* ” am abordat probleme juridice cu incidență religioasă și reverberații în materia Izvoarelor Auxiliare ale Dreptul Internațional Public.

Dreptul la conștiință și religie ca temă a cuprins: libertatea de gândire, libertatea la gândire, internetul și dreptul internațional și cum este protejată libertatea de gândire în dreptul internațional, arătând și aspecte ale nediscriminării.

Privitor la aspecte ale simbolurilor și portului religios, îmbrăcăminte, dreptul la instruire și religie în jurisprudența internațional am făcut o analiză detaliată a acestor aspecte, precum și aspecte interne și externe ale libertății religioase, tratând detaliat aspectul „trăiește împreună” pentru un viitor în ce privește libertatea religioasă

În capitolul III *„Impactul religiei asupra Dreptului Internațional Umanitar*” am abordat istoricul impactului religiei, umanizarea dreptului internațional precum și divizarea religiilor și influența asupra dreptului internațional. Un rol important am acordat normele internaționale de drept și aportul religiei în conformitate cu dreptul internațional și respectarea acestuia. În finalul capitolului am abordat aspectul simbolismului cu diferitele sale subiecte. Capitolul de încheie cu un subcapitol de concluzii asupra temei capitolului.

În capitolul IV *„Religia – element dinamizator al Dreptului Internațional Public*” am abordat subiecte precum: Concordatele ca instrumente ecleziastico-diplomatice internaționale și sistemele actuale de relații dintre biserică și stat.

Un rol important am acordat diplomației ecleziastice ortodoxe, abordând relațiile dintre bisericile ortodoxă, catolică și nu numai în contextele actuale

Capitolul se încheie cu aspecte despre impactul **r**elațiilor in cadrul Bisericilor Ortodoxe **s**urori și câteva concluzii ale acestor aspecte.

În unitatea de conținut *„Concluzii generale și recomandări*”, am sintetizat concluziile de bază la care am ajuns în urma cercetării efectuat, precizând problemele identificate în raportul dintre religie și Dreptul Internațional Public precum și formularea recomandărilor aferente.

IX Concluzii generale si recomandari

Cercetările și investigațiile efectuate în prezentul demers științific au pus în evidență actualitatea și importanța temei abordate. Scopul și obiectivele dezbătute au fost realizate.

Problema științifică soluționată în teza de doctor constă în elaborarea instrumentarului de identificare în premieră a religiei ca element dinamizator în dreptul internațional public. Raportul dintre religie și dreptul internațional public precum și locul religiei în contextul internațional, dar și unele probleme de actualitate și de importanță majoră pe care religia le ridică și le soluționează în cadrul dreptului internațional public.

Analizând demersul științific atât din punct de vedere doctrinar cât și normativ putem spune că s-a realizat fundamentarea științifică a conceptului de religie, locul, rolul și influența ei în cadrul dreptului internațional public.

Sintetizând cele expuse în prezenta teza de doctor, prin metode științifice formulăm următoarele concluzii generale:

1. Noțiunea de religie în cadrul dreptului internațional constituie un fundament ce nu poate fi ignorat, deoarece legile umanității își au izvorul și se grefează pe dreptul divin. Cu alte cuvinte nu putem vorbi despre lege (fie ea internă sau internațională) fără a situa în epicentrul sistemului juridic dreptul divin - sorginte primară, plenară și eternă a tuturor sistemelor juridice ale umanității.

2. Cadrul legislativ intern și internațional este de fapt o condiție fundamentală pentru buna funcționare a cultelor, aceasta conferindu-le stabilitate în cadrul societăților plurietnice și pluriconfesionale. Fără cadru legal nici nu putem vorbi de fapt de o funcționare a sistemului eclezial care trebuie să aibă și o anumită autonomie bazată pe canoanele și regulamentele interne, dar care în același timp nu trebuie să fie o independență în sensul de a exceda cadrul normativ - constituțional intern și dreptul internațional.

3. Raportul dintre biserică și stat trebuie să fie un raport de colaborare și coordonare având în vedere că atât statul cât și biserica au în epicentrul misiunii lor coroana creației - OMUL. Statul asigură propășirea și bunăstarea cetățenilor săi iar biserica este pilonul de

coeziune a societății care îndeplinește porunca evanghelică a desăvârșirii spirituale a omului, a asigurării scopului spiritual final al vieții - salvarea în Hristos.

4. Drepturile și libertățile fundamentale ale omului constituie o instituție juridică de prim rang atât în cadrul teologic când și în sfera dreptului internațional public. Tocmai de aceea această instituție nu trebuie să rămână într-un cont de umbră și nici să fie elaborată și eludată numai la nivel teoretic. Atât religia cât și dreptul internațional trebuie să își colaboreze eforturile în vederea creării condițiilor privind exercitarea drepturilor, libertăților și îndatoririle fundamentale ale omului, promovarea lor atât în spațiul intern cât și internațional precum și aplicarea în mod practic a procedurilor și mecanismelor ce stau la baza acestei instituții fundamentale a societății internaționale. Instituția juridică a drepturilor, libertăților și îndatoririlor fundamentale ale omului nu trebuie să se lovească de conservatorismul religios care de multe ori se prevalează de anumite reguli și cutume religioase ce vin în contradicție și chiar tind să anihileze anumite norme atât interne cât și internaționale. Drepturile și libertățile fundamentale ale omului putem spune că sunt un dar de la Dumnezeu, sunt în firea umană și atât timp cât ele nu vin în coliziune cu legile civile și religioase trebuie respectate.

5. Deschiderea instituției bisericii în plan internațional constituie un pas mare în afirmarea ei ca instituție divino - umană. Vocea bisericii poate fi cunoscută pe arena internațională prin actele materiale pe care le înfăptuiește cât și prin conferințele, congresele, adunările și sinoadele pe care le face. Deosebit de importante sunt actele bisericii în plan internațional (în teza de doctor am abordat problema concordatului în speță concordatul Sfântului Scaun cu România) care constituie o mărturie a relațiilor interbisericești ce au ca rezultat întărirea instituției bisericii în plan internațional precum și afirmarea identității religioase a fiecărei biserici, care la rândul ei trebuie să formeze un „*corpus eclesiag”* unic după cuvântul mântuitorului care se ruga în grădina Ghetsimani „*Ca toți să fie una”*.

O mare realizare pentru biserică în plan internațional o constituie congresele și conferințele bisericești internaționale care au ca rezultat adaptarea de comun acord și în duhul frățietății și a iconomiei a unor convenții bisericesc internaționale ce au caracter de lege și pot fi înscrise drept tratate, ordinea juridică internațională.

6. Religia este reflectată în dreptul internațional public în mai multe domenii. Ca urmare a investigațiilor efectuate în teza de doctor religia are implicații ca factor identitar în relațiile pacifiste sau conflictogene cu alte religii. Religia poate avea implicații și în dreptul internațional umanitar, în dreptul intern, dreptul constituțional, dreptul familiei, dreptul muncii, dreptul penal sau în dreptul internațional public, dreptul internațional penal. Prezența elementului religios în dreptul internațional public este de necontestat deoarece poate să fie de multe ori un fundament

pentru multe norme cutumiare și convenționale importante în dreptul internațional sau poate influența în sens pozitiv doctrina și chiar cadrul legislativ informațional, fiind de multe ori un pilon, un factor de coeziune, un reper moral și religios pentru sfera internațională.

În vederea soluționării unor probleme stringentă în domeniul teologic cu raportare la dreptul internațional public și ca urmare a investigațiilor efectuate în teza de doctorat să fac următoarele recomandări:

1. Este necesar crearea unui cadru legislativ mai coerent care va constitui fundamentul unei mai bune organizări și funcționări a cultelor religioase.

2. Niciodată problema drepturilor, libertăților și îndatoririlor fundamentale ale omului nu trebuie să fie disociată. Atât normele religioase cât și cele civile internaționale trebuie să se interpreteze și nici de cum să se anihileze una pe alta, deoarece prin instituția juridică internațională a drepturilor omului trebuie având în vedere omul - coroana creației divine și centrul Universului. Atât legea divină cât și cea civilă trebuie să respecte drepturile omului și să contribuie din punct de vedere juridic și religios la făurirea unei conștiințe umane și la o structură a umanității în general cu valențe multiple atât spiritual - morale cât și civice.

3. Este absolut necesar ca biserica să iasă din carapace conservatorismului și a unor limitări inexplicabile și să se afirme în plan internațional prin toate formele legale de exprimare (convenții, tratate, congrese conferințe, sinoade etc.). Un factor important al promovării bisericii în plan internațional îl constituie organizațiile bisericești internaționale (*CMB - Consiliul Mondial al Bisericilor, CEB - Consiliul European al Bisericilor* ș.a.)[1].

4. Recomand de asemenea ca relațiile dintre culte și stat, indiferent de coloratura religioasă cât și de forma de guvernământ să fie relații de coordonare și colaborare, în sens vectorial, să se respecte supremația statului cât și autonomia religioasă. Când mă refer la autonomia religioasă al cultelor, nu mă refer la independența totală care să depășească limitele constituționale și legale, riscând să cădem în extrema de *„stat în stat”* ci mă refer la biserică ca instituție divino - umană care trebuie să se conducă după canoanele și regulamentele ei neeludând, sub nici o formă cadrul constituțional și legal, atât cel intern cât și în cel internațional.

5. Recomand în planul dreptului internațional public ca actele juridice internaționale (în speță tratatele) să fie încheiate cu luarea în considerare a elementului religios ca și factor cu autoritate moral - religioasă generală și universală.

6. Factorul religios trebuie să fie fundamentul ce străbate ca un fir roșu cadrul legislativ

[1] Cristina Ceban, Mecanisme internaționale de protecție a drepturilor omului, Universitatea de Studii Europene din Moldova. Facultatea de Drept, Chișinău, 2013, p. 109

internațional având ca idee de bază conceptul „*Nihil sine Deo*" – „*Nimic fără Dumnezeu.* "

Ținând cont că religia își găsește locul în dreptul internațional începând cu principiile fundamentale ale dreptului internațional public care fiecare în parte prin deducție au la bază principii morale religioase și continuând cu celelalte domenii, cum ar fi, spre exemplu:

- dreptul tratatelor - formula veche de încheiere a tratatelor în care Dumnezeu era pus drept garanție și martor al încheierii tratatului cât și a respectării lui cu bună credință („*Pacte sunt servanda"*).

- normele convenționale în dreptul internațional public au la bază norme cutumiare religioase;

- atât în dreptul religios cât și în cel internațional se apără drepturile și libertățile fundamentale ale omului;

- biserica este o autoritate religios - morală în cadrul internațional atât prin actele sale cât și prin multe alte forme de manifestare;

- cultele religioase sunt reprezentate în planul dreptului internațional public prin organizații religioase internaționale, Consiliul Mondial al Bisericilor (CMB);

- religia prin doctrina și învățătura ei are reverberații și influență în dreptul internațional al mediului (apără mediul ambiant și implicit viața - bunul suprem, apără natura și o respectă ca pe Creația lui Dumnezeu - Atotcreatorul), în dreptul internațional economic (principiul echității conform căruia fiecare să primească ce i se cuvine în folosul propriu), în dreptul internațional umanitar (conform căruia omul trebuie ajutat să-și păstrează demnitatea ca și chip al lui Dumnezeu atât pe timp de pace cât și pe timp de război), în dreptul internațional penal (biserica condamnă păcatul în același timp și pe păcătoși dar cu simțul umanului, apărând în același timp contra infracțiunilor internaționale, crime contra păcii, crime de agresiune, crime contra umanității, genocidului, crime de război;

- religia își poate avea fundament în dreptul contenciosului internațional (litigiile internaționale trebuie soluționate în spiritul dreptății divine și a moralei creștine care pe o parte trebuie să aibă ca elemente constitutive dreptatea și neîngrădirea în fața legilor internaționale), în dreptul securității internaționale (apărarea internațională trebuie să fie comună și colectivă în spiritul religios al întrajutorare frățești);

- doctrină religioasă trebuie să fie în același timp și un factor pacificator, un pilon cu caracter de referință în instituția soluționării pe cale pașnică a diferendelor internaționale.

Planul investigațiilor în perspectiva din teza de doctor este orientat în esență spre plasarea religiei și recunoașterea ei ca posibil izvor auxiliar al dreptului internațional public, luând în considerare în valențele acestui domeniu, locul și raportul religiei cu drepturi internațional public precum și conotațiile religioase în planul doctrinar și legislativ internațional.

În acest sens trebuie avut în vedere acțiunea de elaborare a unor legi internaționale, să se studieze în continuare impactul religiei asupra dreptului internațional public având în vedere caracterul dinamic al celor două domenii (teologii și juridică internațional) și să se evalueze într-un ritm continuu și susținut atât doctrina teologică cât și cadrul legislativ internațional ca și temelie a unei societăți internaționale bazată pe moralitate și drept

BIBLIOGRAFIE

Acte interne

1. Constituția Republicii Moldova. În Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.1 din 18.08.1994
2. Codul Penal al Republicii Moldova, Publicat : 14.04.2009 în Monitorul Oficial Nr. 72-74

Acte internationale

3. Adunarea Generală a Națiunilor Unite A / RES / 49/75 / K: Cerere de aviz consultativ din partea Curții Internaționale de Justiție cu privire la legalitatea amenințării sau a utilizării armelor nucleare. A 90-a ședință plenară, 15 decembrie 1994.
4. Agreed Statements from the Orthodox-Reformed Dialogue, *edited by LukVischcr, World Alliance of Reformed Churches, Geneva, 1988.*
5. Al Doilea Conciliu Vatican (în latină Concilium Vaticanum secundum; cunoscut și sub numele de Conciliul Vatican II).
6. BOR, Relaţiile Bisericii Ortodoxe cu ansamblul lumii creştine (Document presinodal), 2016.Disponibil în https://basilica.ro/relatiile-bisericii-ortodoxe-cu-ansamblul-lumii-crestine.
7. Conférence Panorthodoxe Préconciliaire, Chambésy, *28 octobre-6 novembre 1986, Procès-Vertbaux - Documents, Chambésy, 2000.*
8. Conferinţa Naţiunilor Unite privind Mediul Înconjurător, Stockholm, 5-16 iunie 1972 Disponibil la: https://www.ueb.ro/drept/ebiblioteca/old/sinteze_dreptul_international_al_mediului.pdf
9. Conferinţa plenipotenţiarilor Naţiunilor Unite convocată în aplicarea dispoziţiilor Rezoluţiei 608 (XXI) a Consiliului economic şi social din 30 aprilie 1956. Intrată în vigoare la 30 aprilie 1957.nr. 375 din data de 13 noiembrie 1957, publicat în Buletinul Oficial al României, Partea I, nr. 33 din data de 9 decembrie 1957
10. Conferința privind educația pentru toți îndeplinind nevoile de învățare de bază . Jomtien, Thailanda, 59 martie 1990 . Paris: Editura UNESCo. 1994.
11. Conferința SUA a Episcopilor Catolici, Un mesaj pastoral: Trăind cu credință și speranță după11 septembrie (2001) <www.nccbuscc.org/sdwp/sept11.htm.

12. Consiliul Europei, „Ghid pentru drepturile omului pentru utilizatorii de internet”, http://www .coe.int/en/web/internet-users-rights.
13. Consiliul Europei, Fișă informativă privind jurisprudența și noile tehnologii (martie 2017), http://www.echr.coe.int/Documents/FS_New_technologies _ENG.pdf
14. Consiliul Uniunii Europene, Orientările UE privind promovarea și protecția libertății religioase sau credință (adoptat la 24 iunie 2013). Disponibil la: https://www.europarl.europa.eu /doceo/document/TA-8-2019-0013_RO.html
15. Convenţia internaţională privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială, intrată în vigoare în 1969, la care România a aderat în 1970. Disponibilă la: Legislatie.just.ro/ Public/DetaliiDocumentAfis/239867 .Publicată în BULETINUL OFICIAL nr. 92 din 28 iulie 1970.
16. Convenția UNESCO împotriva discriminării în educație (adoptată la 14 decembrie 1960, a intrat în vigoare 22 m1962).
17. Convenţie privind statutul refugiaţilor, încheiată la Geneva la 28 iulie 195. Publicat în Monitorul Oficial nr. 148/17 iul. 1991.
18. Convenţiei cu privire la prevenirea şi reprimarea crimei de genocid, adoptată la 9 decembrie 1948. Disponibil în: http://www.irdo.ro/irdo/pdf/089_ro.pdf
19. Declaraţia celei de-a XII-a Comisii Internaţionale Mixte de Dialog Luterano-Ortodox, traducere din limba engleză de AO şi VI, în Vestitorul Ortodoxiei, Anul XVI, Nr. 346, 30 Noiembrie 2004. Disponibil în: http://www.helsinki.fi/~risaarin/lutort.html.
20. Declarația de la Balamand din data de 23 iunie 1993. Disponibil la: https://lumea-ortodoxa.ro/acordul-de-la-balamand-1993/
21. Declaraţia de la Lima din 8 august 1970 privitoare la delimitarea spaţiilor maritime. În Mazilu D. Dreptul Mării – concepte şi instituţii consacrate de Convenţia de la Montego-Bay. - Bucureşti: Lumina LEX, 2002.
22. Declarația Universală a Drepturilor Omului a fost adoptată la 16 decembrie 1948.nr. 345, publicat în„Buletinul Oficial al României“, partea I, nr. 92 din 28 iulie 1970.
23. Constituţia României (republicată) Emitent: Adunarea Constituantă, publicată in: Monitorul Oficial nr. 767 din 31 octombrie 2003
24. Constituţia Suediei din 1975. Constituţia Regatului Suediei. Disponibil în Codex Constituțional.
25. Edictul de la Milano (la: Edictum Mediolanense). În Boicu Dragoș „Edictul de la Milano – mmult decât o convenţie istorică”. Disponibil în: https://www. academia.edu//

Edictul_de_la_Milano_313_mai_mult_dec%C3%A2t_o_conven%C5%A3ie_istoric%C4%83

26. Legea şi Statutul pentru organizarea Bisericii Ortodoxe Române, promulgate în ”Monitorul Oficial” nr. 97 din 6 m1925, Editura Diecezană, Caransebeş, 1926.
27. ONU, Convenţia internaţională privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială, intrat în vigoare în 1969, la care România a aderat în 1970. Disponibil în: http://www.dri.gov.ro/conventia-internationala-privind-eliminarea-tuturor-formelor- de-discriminare-rasiala/
28. ONU, Rezoluția nr. 2656/1970privind adoptarea declarației asupra principiilor dreptului internațional privind relațiile prietenești și cooperarea dintre state. Publicat în Monitorul Oficial al României în vigoare de la 24 octombrie 1970.
29. ONU, Rezoluția nr. 3314/1974 privind definiția agresiunii. Publicat în Monitorul Oficial al României în vigoare de la 14 decembrie 1974.
30. U.E. Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE) (Versiune consolidată), Bruxelles, 2012, art. 253.
31. UE, Convenția Europeană a drepturilor omului, în Cartea europeană a Drepturilor Omului. Consiliul Europei, Strasbourg, 2010. Disponibil în https://www.echr.coe. int/Documents /Convention_RON.pdf.
32. UNESCO, Raportul global de monitorizare al EFA 2002 „Educația pentru toți: lumea este pe cale?”
33. Rezoluţia 2106 (XX) din 21 decembrie 1965. Intrată în vigoare la 4 ianuarie 1969. 415 p. Disponibilă în: https://books.google.ro/books?id=j6evjKHP-OkC&pg=PA265&lpg=PA265&dq=%E2%80%A2%09Rezolu%C5%A3ia+2106+(XX)+din+21+decembrie+1965
34. Noul cod Penal din România din 17 iulie 2009. Legea nr. 286. Publicat în Monitorul Oficial nr. 510 din 24 iulie 2009.

Surse doctrinare

35. Andrei Petre drd., Concepte religioase, culturale și etice în Dreptul Internațional Umanitar-Comunicare susținută în Cadrul Conferinței Naționale cu participare internaționala „Integrare prin cercetare și inovare”, 8 noiembrie 2018 publicat în volumul Conferinței;

36. Andrei Petre drd., Aspecte juridice şi financiare privind cultele religioase în Europa- Revista Națională de Drept, nr. 6, iunie 2016, Chișinău, Revista Candela a Arhiepiscopiei Sucevei și Rădăuților, nr. 7-8, 2016;
37. Andrei Petre drd., Decalogul - lege divină, universală, fundamentală. Reflecții normative și doctrinare în Dreptul Intern și Dreptul International Public - articol, publicat în „Studia Universitatis Moldavie" nr. 8 pe 2019 și în Rrevista „Candela",an XXI nr 5-6 pe 2019 a Arhiepiscopiei Sucevei și Rădăuților.
38. Andrei Petre, Articol Decalogul – lege divină universală fundamentală: reflecții normativ–doctrinare în dreptul intern român și în dreptul internațional public. U. S. Moldova, 2019.
39. Andrei Petre, drd., „Dreptul Internațional al Drepturilor Omului – abordare juridico – biblică a Drepturilor Omului'' – Comunicare susținută in cadrul Simpozionului Științific Internațional „Personalități și evenimente marcante din viața spirituală a spațiului pruto-nistrean și a vecinilor săi in sec. XIX, XX", 24 - 25 noiembrie 2017, Chișinău. Articolul este publicat in volumul Simpozionului.
40. Andrei Petre, drd., „Dreptul Tratatelor – Concordatul – o varietate a tratatului internațional"-Comunicare susținută în cadrul Conferinței Științifice Naționale cu participare Internațională „Integrare prin cercetare și inovare" , Universitatea de Stat din Moldova, 9 noiembrie 2017, Chișinău publicat în volumul Conferinței.
41. Andrei Petre, drd., „Regimul Constituțional al cultelor în Uniunea Europeană" - Revista Candela a Arhiepiscopiei Sucevei și Rădăuților, Anul XXV Nr 11-12, 2017;
42. Andrei Petre, drd., „Religie, lege și violență – o abordare conceptuală tridimensională", - articol publicat în Revista „Studia Universitatis Moldavie" Nr. 3,2018, Chișinău.
43. Andrei Petre, drd., „Statul – subiect primar al Dreptului Internațional și Biserica – instituție divino-umană" - articol publicat în Revista Candela a Arhiepiscopiei Sucevei și Rădăuților Anul XXVIII, Nr 3-4, 2018.
44. Andrei Petre, drd., Diplomația Ecleziala'" – Articol publicat în Anuarul Universității „Petre Andrei" Iaşi, 2017.
45. Andrei Petre, drd., Dreptul Internațional al Drepturilor Omului - abordare interconfesională", - articol publicat în Revista Candela a Arhiepiscopiei Sucevei și Rădăuților Anul XXVI, Nr 5-6, 2018;
46. Anghel, Ion M., Dreptul tratatelor, Ediţia a II-a, revăzută şi adăugită, Ed. Lumina Lex, Bucureşti, 2000..
47. Biblia sau Sfânta Scriptură, Ed. Institutului biblic şi de misiune al Bisericii ortodoxe române, Bucureşti, 2001.

48. Bolintinean Alexandru, Năstase Adrian și Aurescu Bogdan, Drept internaţional contemporan, Ed.2 revizuită și adăugită, Ed. All Beck Bucureşti, 2002.
49. Bolintineanu Al și col., O.N.U.- organizare şi funcţionare, Bucureşti, Editura Academiei R.P.R., 1962.
50. Bolintineanu,A., *Egalitatea in drepturi a statelor — premisa primordială a democratizării relaţiilor internaţionale,,* Bucureşti, Editura politică, 1979.
51. Burianu, A., Balan Oleg, Drept internaţional public, Ediţia a III-a., Chişinău, CEP USM, 2009.
52. CICR, Principiile fundamentale ale Crucii Roșii și Semilunii Roșii (1996) http://www.icrc.org/ WEB/ENG/ siteeng0.nsf / htmlall / p0513? OpenDocument & style = Custo_Final.4 & View = defaultBody2 # 2
53. Geamănu Gr., Dreptul internațional public, Vol.I și II, EDP, București, 1983.Vol. I , II.
54. Geamănu,G., Dreptul Internațional Penal și Infracțiunile Internaționale, Ed. Academiei, 1977.
55. Grotius, See Hugo De jure belli ac pacis, ed. and introduction by Richard Tuck, from the Edition by Jean Barbeyrac. Indianapolis: Liberty Fund, 2005.
56. Vlaicu Patriciu, Articol: Locul cultelor în sistemele de drept european. Disponibil în: https://nomocanon.com/locul-cultelor-in-sistemele-de-drept-european/
57. Vlaicu, Patriciu, Locul și rolul recunoscut Bisericilor în țările Uniunii Europene, Cluj – Napoca, Editura Arhidiecezană, 1998, p. 55.
58. Vlaicu Patriciu, Bisericile în Uniunea Europeană. Locul și rolul recunoscut bisericilor în țările Uniunii Europene, Editura Arhidiecezana, Cluj,1998. 288 p. .Disponibil în: https://www.academia.edu/36717797/Pr._Patriciu_Vlaicu_Locul_%C8%99i_rolul_recunoscut_Bisericilor_%C3%AEn_%C8%9B%C4%83rile_Uniunii_Europene_Cluj_Napoca_Editura_Arhidiecezan%C4%83_1998_208_pp..

ACTIVITATE ȘTIINȚIFICĂ:

SEMINARII, CONFERINȚE, PUBLICAȚII, PREZENTĂRI

1. „**Aspecte juridice si financiare privind cultele religioase in Europa**”- Revista Națională de Drept, nr. 6, iunie 2016, Chișinău, Revista Candela a Arhiepiscopiei Sucevei si Rădăuților, nr. 7-8, 2016
2. „**Regimul Constituțional al cultelor in Uniunea Europeana**” - Revista Candela a Arhiepiscopiei Sucevei si Rădăuților, Anul XXV Nr 11-12, 2017
3. „**Izvoarele auxiliare ale Dreptului International Public**”- comunicare susținuta in cadrul Conferinței Științifice Naționale cu participare Internaționala „Integrare prin cercetare si inovare”, Universitatea de Stat din Moldova, 28-29 septembrie 2016, Chișinău
4. „**Normele dreptului International public**”’- Comunicare sustinuta in cadrul Conferintei Internationale „Dreptul si justitia intr-o epoca a provocarilor”, Universiatea „Al. I. Cuza”’ Iasi, 24 octombrie 2016
5. „**Dreptul International al Drepturilor Omului – abordare juridico – biblica a Drepturilor Omului**”’ – Comunicare sustinuta in cadrul Simpozionului Stintiific International „Personalitati si evenimente marcante din viata spirituala a spatiului pruto-nistrean si a vecinilor sai in sec. XIX, XX”’, 24-25 noiembrie 2017, Chisinau. Articolul este publicat in volumul Simpozionului.
6. „**Dreptul International al Drepturilor Omului - abordare interconfesionala**”-, articol publicat in Revista Candela a Arhepiscopiei Sucevei si Radautilor Anul xxvi,Nr 5-6,, 2018
7. „**Statul – subiect primar al Dreptului International si Biserica – institutie divino-umana**”- articol publicat in Revista Candela a Arhepiscopiei Sucevei si Radautilor Anul xxviii, Nr 3-4, 2018
8. **Dreptul Tratatelor – Concordatul – o varietate a tratatului international**”-, Comunicare sustinuta in cadrul Conferintei Stintifiice Nationale cu participare Internationala „Integrare prin cercetare si inovare’”, Universiatea de Stat din Moldova, 9 noiembrie 2017, Chisinau publicat in volumul Conferintei
9. „**Diplomatia Ecleziala’**” – Articol publicat in Anuarul Universitatiii „Petre Andrei” Iasi, 2017
10. „**Imunitatile si privilegiile diplomatice**” – Comunicare sustinuta in cadrul Seminarului de Drept Diplomatic si Consular .Articolul este in curs de publicare in volumul jubiliar consacrat aniversarii a 60 de ani de la infiintarea Facultatii de Drept USM Chisinau 2019
11. **„ Tratatul – izvor de baza in Dreptul International Public**”,- Comunicare sustinuta in Cadrul Seminarului de Drept International Public
12. „**Religie, lege si violenta – o abordare conceptuala tridimensionala**”,-articol publicat in Revista „Studia Universitatis Moldavie”’Nr. 3,2018, Chisinau
13. „**Decalogul - lege divina, universala, fundamentala. Reflectii normative si doctrinare in**

Dreptul Intern si Dreptul International Public””- articol, publicat in „Studia Universitatis Moldavie” nr 8 pe 2019 ’si in revista,, Candela ,’ an xxi nr 5-6 pe 2019 a Arhiepiscopiei Sucevei si Radautilor si sustinut in cadrul Conferintei nternationale „The International Conference The Fathers of The Bible at the Rasca Monastery” 3-7 septembrie 2018

14. „**Concepte religioase, culturale si etice in Dreptul International Umanitar**”- Comunicare sustinuata in Cadrul Conferinței Naționale cu participare internaționala „Integrare prin cercetare si inovare”, 8 noiembrie 2018 publicat in volumul Conferinței

15. „**Raportul dintre Dumnezeu „natura si om**’’ articol in curs de publicare in revista ‚Evrika’’ Braila ‚Romania si sustinut in cadrul Conferintei internationale „Cygnus,’’Vatra Dornei ‚2019

16 „**Decalogul ecologic**’’ -in curs de publicare in revista,, Evrika’’ Braila ‚Romania si sustinut in cadrul Conferintei internationale „ Cygnus,’’ Vatra Dornei 30 August-1 Septembrie 2019 ‚Romania

Tema Tezei de Doctorat **„IZVOARELE AUXILIARE ALE DREPTULUI INTERNATIONAL PUBLIC”’**

DOCTORAND,

ANDREI PETRE

ADNOTARE

Drd. ANDREI PETRE

„IZVOARELE AUXILIARE ALE DREPTULUI INTERNATIONAL PUBLIC”

Teza de Doctor în Drept Chișinău 2022

Specialitatea 552.08 - Drept Internațional și European Public

Structura tezei. Teza este structurată astfel: Introducere, 4 Capitole, 363 Pagini, 1 Concluzii generale și recomandări, 7 Anexe, 743 Bibliografie cu Titluri, 129.362 Cuvinte.

Cap. 1. Reflecții teoretice și normative cu privire la impactul religiei asupra Dreptului internațional Public

Cap. 2 Drepturile și libertățile religioase ale omului-o abordare tridimensionala juridică, internațională și teologica

Cap. 3 Impactul religiei asupra Dreptului umanitar internațional

Cap 4 Religia –element dinamizator al Dreptului internațional Public

Cuvinte cheie: drept internațional public, religie, biserică, drepturile omului, stat, diplomație eclezială, , drept international umanitar, izvoare auxiliar,,lege..

Domeniul de studiu: Dreptul internațional și european public.

Scopul tezei de doctorat. Constă în efectuarea unor investigații științifice complete aprofundate și de anvergură având ca rezultat relevarea unor probleme doctrinare, normative, teoretico-conceptuale și practice atât sub aspectul juridic internațional cât și teologic, precum și a interdependenței dintre teologie și drept internațional public.

Obiectivele tezei

Analiza și soluționarea unor probleme actuale, ale unor idei, concepții teoretico-științifice, a unor opinii doctrinare și acte normative ce vizează anumite segmente din sfera dreptului internațional cu raportare la domeniul teologic si implicare in materia izvoarelor auxiliare ale Dreptului International Public

Noutatea științifică și originalitatea rezultatelor obținute rezidă din faptul că teza este o lucrare de pionierat în domeniul dreptului internațional public, si că plasează religia în arena juridică internațională conferind raportului dintre cele două domenii (teologie și drept internațional public) valențe teoretico-conceptuale și normativ-doctrinare cu aplicabilitate atât în domeniul teologic cât și în sfera dreptului internațional public.

Opiniile susținute au argumentare doctrinară și normativă constituind suportul ideologic in afirmarea faptului ca religia este un izvor auxiliar al Dreptului International Public

Problema științifică importantă soluționată constă în elaborarea unui suport normativ

teoretico-conceptuale și practic ce stă la baza unor probleme ce vizează cadrul legislativ al cultelor la nivel internațional, drepturile omului filtrate interconfesional, juridic și biblic, instituția diplomației ecleziale ca forma a diplomației internaționale ,concordatul ca varietate a tratatului international ,implicatiile Decalogului in sfera legilor internationale,religia ca element conflictogen dar si pacificator pe arena internationala.

Semnificația teoretică a tezei constă în faptul că lucrarea reprezintă un fundament doctrinar, normativ, teoretico- conceptual și științifico-metodologic complet, solid și aprofundat atât pentru sfera teologiei cât și pentru vastul domeniu al dreptului internațional public, contribuind în egală măsură la dezvoltarea și consolidarea a două domenii de maximă importanță și interes general pentru întreaga umanitate.

Valoarea aplicativă a tezei este condiționată de aportul conceptual-teoretic și științifico-didactic precum și de relevanța și importanța recomandărilor formulate în teză și care sunt propuse și înaintate instituțiilor abilitate spre aprofundare teoretică și aplicare practică.

Implementarea rezultatelor științifice se reflectă în procesul de instruire a studenților de la facultățile de drept și relații internaționale, precum și a studenților de la facultățile de teologie. Tema supusă cercetării a fost prezentată cu prilejul unor seminarii, internaționale, conferinte,simpozioane precum și sub formă de articole în diferite publicații (16 articole publicate) in Republica Moldova si in Romania.

ADNOTATION

PhD. ANDREI PETRE

„AUXILIARY SOURCES OF PUBLIC INTERNATIONAL LAW"

Doctoral thesis in Law Chisinau 2022

Specialty 552.08 - International and European Public Law

Thesis structure. The thesis is structured as follows: Introduction, 4 Chapters, 362 Pages, 1 General conclusions and recommendations, 7 Appendices, 743 Bibliography with Titles, 129.362 Words.

Head. 1. Theoretical and normative reflections on the impact of religion on Public International Law

Head. 2 Human religious rights and freedoms-a three-dimensional legal, international and theological approach

Head. 3 The impact of religion on international humanitarian law

Chapter 4 Religion – dynamic element of Public International Law

Keywords: public international law, religion, church, human rights, state, ecclesiastical diplomacy,international humanitarian law, auxiliar sources.

Field of study: International and European public law.

Purpose of the doctoral thesis. It consists in carrying out thorough and extensive scientific investigations, resulting in the detection of doctrinal, normative, theoretical-conceptual and practical problems both under the international legal and theological aspect, as well as the interdependence between theology and public international law.

The objectives of the thesis

Analysis and solution of current problems, ideas, theoretical-scientific conceptions, doctrinal opinions and normative acts targeting certain segments of the international law field with regard to the theological field and involvement in the matter of the auxiliary sources of International Public Law

The scientific novelty and originality of the obtained results resides in the fact that the thesis is a pioneering work in the field of public international law, and that it places the religion in the international legal arena conferring the relationship between the two areas (theology and public international law) on theoretical, conceptual and normative valences. doctrine with applicability both in the theological field and in the field of public international law.

The supported opinions have doctrinal and normative argumentation constituting the ideological support in asserting that religion is an auxiliary source of International Public Law **The important scientific problem solved** consists in the elaboration of a theoretical-conceptual and practical normative support that is at the base of some problems regarding the legislative and constitutional framework of the cults at international level, the financing of cults in different countries, the human rights filtered inter-denominational, legal and biblical, the institution of diplomacy. ecclesiastical as the form of international diplomacy, the concordat as variety of the international treaty, the implications of the Decalogue in the sphere of international law, religion as a conflictogenous element but also a pacifier on the international arena. The theoretical significance of the thesis is that the work represents a doctrinal, normative, theoretical-conceptual and scientific-methodological foundation, complete and solid, both for the theology sphere and for the broad field of public international law, contributing equally to the development and consolidation. two areas of utmost importance and general interest for the whole of humanity.

The applicative value of the thesis is conditioned by the conceptual-theoretical and scientific-didactic contribution as well as by the relevance and importance of the recommendations formulated in the thesis, which are proposed and submitted to the institutions empowered for theoretical and practical application.

The implementation of the scientific results is reflected in the process of training the students from the faculties of law and international relations, as well as the students from the faculties of theology. The topic under investigation was presented on the occasion of seminars, international conferences, symposia as well as in articles in different publications (16 published articles) in the Republic of Moldova and Romania.

ОДОБРЕНИЕ
PhD. АНДРЕЙ ПЕТР

" ВСПОМОГАТЕЛЬНЫЕ ИСТОЧНИКИ МЕЖДУНАРОДНОГО ПУБЛИЧНОГО ПРАВА"

Докторская диссертация в области права Кишинев 2022 Специальность 552.08 - международное и европейское публичное право Структура диссертации. Диссертация построена следующим образом: Введение, 4 главы, 362 страниц, 1 общие выводы и рекомендации, 7 приложений, 743 библиографии с названиями, 129.362 слов.

Глава. 1. Теоретические и нормативные размышления о влиянии религии на международное публичное право.

Глава. 2 Религиозные права и свободы человека – трехмерный юридический, международный и теологический подход

Глава. 3 Влияние религии на международное гуманитарное право

Глава 4 Религия – динамичный элемент международного публичного права.

Ключевые слова: международное публичное право, религия, церковь, права человека, государство, церковная дипломатия, международное гуманитарное право, вспомогательные источники, право.

Область исследования: международное и европейское публичное право. Цель докторской диссертации. Он заключается в проведении тщательных и обширных научных исследований, в результате которых выявляются доктринальные, нормативные, теоретико-концептуальные и практические проблемы как с международно-правовой, так и с богословской точки зрения, а также взаимозависимость между теологией и публичным международным правом.

Задачи дипломной работы

Анализ и решение актуальных проблем, идей, теоретико-научных концепций, доктринальных мнений и нормативных актов, нацеленных на определенные сегменты поля международного права в отношении богословского поля и участия в вопросе вспомогательных источников международного публичного права

Научная новизна и оригинальность полученных результатов заключаются в том, что диссертация является новаторской работой в области публичного международного права и что она ставит религию на международно-правовую арену, придавая отношения

между двумя областями (богословие и публичное международное право) теоретическим, концептуальным и нормативным валентностям. доктрина с применимостью как в богословской области, так и в области публичного международного права.

Поддерживаемые мнения имеют доктринальную и нормативную аргументацию, составляющую идеологическую поддержку в утверждении, что религия является вспомогательным источником международного публичного права. Решаемая важная научная проблема заключается в разработке теоретико-концептуальной и практической нормативной поддержки, лежащей в основе некоторых проблем, касающихся законодательной базы культов на международном уровне, межконфессиональной, правовой и библейской правозащитной фильтрации, института церковной дипломатии как формы международной дипломатии, Конкордат как разновидность международного договора, значение Декалога в сфере международного права, религия как конфликтогенный элемент, но также и пустышка на международной арене.

Теоретическая значимость тезиса заключается в том, что статья представляет собой доктринальную, нормативную, теоретико-концептуальную и научно-методологическую основу, полную и солидную как для сферы богословия, так и для широкой области международного публичного права, внося одинаковый вклад в развитие и консолидацию. две области первостепенной важности и общего интереса для всего человечества.

Прикладная ценность диссертации обусловлена концептуально-теоретическим и научно-дидактическим вкладом, а также актуальностью и важностью рекомендаций, сформулированных в диссертации, которые предлагаются и представляются учреждениям, уполномоченным для теоретического и практического применения. Внедрение научных результатов отражается в процессе обучения студентов факультетов права и международных отношений, а также студентов богословских факультетов. Тема, представленная в исследовании, была представлена по случаю семинаров, международных конференций, симпозиумов, а также в статьях в различных публикациях (16 опубликованных статей) в Республике Молдова и Румынии.

ANDREI PETRE

IZVOARELE AUXILIARE ALE DREPTULUI INTERNAȚIONAL PUBLIC

Rezumatul tezei de doctor în drept

552.08 – Drept internațional și european public

Aprobat spre tipar: 22.08.2023	Formatul hârtiei 60x84 1/16
Hârtie ofset. Tipar ofset.	Tiraj 12 ex.
Coli de tipar: 2,0	Comandă nr. 71/23

Centrul Editorial-Poligrafic al USM
str. Al.Mateevici, 60, Chişinău, MD-2009
e-mail: cep1usm@mail.ru; usmcep@mail.ru